

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«СИСТЕМНІ Й ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИГУКІВ
СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»**

Виконала: магістрантка 2 курсу
групи Ang1-M21z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за освітньо-
професійною програмою «Середня освіта
(Англійська мова і зарубіжна література)»
Рябко Еріка Василівна

Керівник: **Марчишина А.А.**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської мови

Рецензент: **Калинюк Т.В.**,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри німецької мови

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИГУКІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	7
1.1. Частиномовний статус вигуків у сучасній англійській мові.....	7
1.2. Класифікації вигуків у сучасній англійській мові.....	13
1.2.1. Етимологічна класифікація англійських вигуків.....	13
1.2.2. Класифікація англійських вигуків за структурним критерієм.....	16
1.2.3. Семантичні класифікації вигуків англійської мови.....	18
1.3. Функції вигуків в англійській мові.....	23
1.4. Дослідження вигуків в аспекті лінгвопрагматики та теорії мовленнєвих актів.....	27
1.4.1. Теоретичні основи дослідження та таксономія мовленнєвих актів.....	27
1.4.2. Дослідження вигуків у межах теорії мовленнєвих актів.....	33
Висновки до першого розділу.....	40
РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ВИГУКІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	43
2.1. Типологізація вигуків англійської мови у рамках експресивних мовленнєвих актів.....	43
2.2. Типологізація вигуків англійської мови у рамках директивних мовленнєвих актів.....	49
2.3. Типологізація вигуків англійської мови у рамках фатичних мовленнєвих актів.....	61
2.4. Проблема мовленнєвоактової типологізації етикетних вигуків.....	66
Висновки до другого розділу.....	72
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	88

ВСТУП

Магістерська робота присвячена дослідженню прагматики вигуків у сучасній англійській мові. У центрі уваги сучасних лінгвістичних досліджень знаходиться функціонування мовних засобів спілкування, і дослідження прагматики мовних одиниць користуються зростаючим інтересом з боку мовознавців. Зважаючи на те, що «саме емоції надають мові те забарвлення, яке в цілому зветься прагматикою» [18, с. 114], необхідність дослідження прагматики вигуків англійської мови не викликає сумнівів. Адже вигуки становлять клас емоційно-значущих мовних одиниць, що виражають емоційні реакції та волевиявлення мовця, які в реальному спілкуванні орієнтовані на певного адресата мовлення.

Вигук – це мовний знак, незмінне за формою слово, ізольоване в реченні знаками пунктуації, яке самостійно утворює цілу фразу, не поєднуючись з іншими фразами; позбавлене номінативної функції; служить для вираження волевиявлень та живої емоційної реакції на поведінку співрозмовника або навколишню дійсність; як особливий розряд слів, вигук, на відмінну від інших частин мови, характеризується відсутністю спеціальних граматичних показників

Протягом тривалого часу вигуки перебували на периферії лінгвістичних досліджень. Проте разом із становленням антропоцентричної парадигми у мовознавстві спостерігаємо й зростання інтересу науковців до вигуків як до обов'язкових складових аутентичної мовленнєвої взаємодії будь-якого етносу. Починаючи з 90-х років минулого століття було опубліковано значну кількість теоретичних праць, присвячених вигукам. Зокрема, дослідників цікавили проблеми лінгвістичного статусу, морфологічної та синтаксичної класифікації, номенклатури цих мовних одиниць. Вплив когнітивного вектору дослідження викликав підсилений інтерес дослідників до проблеми значення вигуків. Визнаючи в якості основної характеристики вигуків здатність «виражати емоції не називаючи їх», вчені, тим не менш, висловлюють часом діаметрально протилежні точки зору на внутрішню сутність вигуків. Значний внесок у

дослідження зазначених питань зробили вітчизняні (І. Р. Вихованець та К. Г. Городенська [15], Р. Гаськевич [16], І. О. Гаценко [17], Л. М. Ікалюк [22], О. В. Каптюрова [23], О. В. Малярчук [27], Т. З. Оршинська [38]) та зарубіжні науковці (Ф. Амека [60; 61], А. Вежбицька [13; 91], Г. Гіга [70], К. Годдард [71], Д. Уилкінс [92], Т. Уортон [90]).

Актуальність пропонованої наукової розвідки зумовлена підсиленням інтересом науковців до комунікативно-прагматичного аспекту функціонування цих мовних одиниць. Попри істотну кількість праць, присвячених дослідженню вигуків, багато питань, пов'язаних із прагматичними особливостями вигуків англійської мови досі не отримали всебічного висвітлення, що також зумовлює **актуальність** нашого дослідження. Зокрема, потребує уточнення питання типологізації вигуків англійської мови в рамках теорії мовленнєвих актів.

Об'єктом дослідження є вигуки англійської мови.

Предметом дослідження виступають прагматичні особливості вигуків англійської мови.

Матеріалом дослідження прагматичних особливостей вигуків слугували текстові фрагменти, які містили вигуки, дібрані з творів англійських письменників (J. Grisham, Jerome K. Jerome, V. Roth, K. Sheley) та мережі інтернет. Для підтвердження висунутих гіпотез та ілюстрації мовного матеріалу залучено також тлумачні словники англійської мови.

Метою нашого дослідження є розгляд комунікативно-прагматичних особливостей вигуків сучасної англійської мови.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- розглянути дискусійні питання, пов'язані з частиномовним статусом вигуків у граматичній системі сучасної англійської мови;
- проаналізувати й узагальнити чинні класифікації вигуків у сучасній англійській мові;
- встановити праадигмальні ознаки вигуків з позицій лінгвопрагматики;
- охарактеризувати проблему таксономії мовленнєвих актів;
- описати вигуки у контексті мовленнєвих актів.

Для досягнення мети та розв'язання зазначених завдань у роботі було використано такі загальнонаукові **методи**, як спостереження та опис (для пошуку та систематизації теоретичного матеріалу дослідження), а також спеціальні лінгвістичні методи – функціонально-семантичного та контекстуального аналізу, метод прагматичної інтерпретації, метод аналізу словникових дефініцій.

Практичне значення роботи визначається можливістю використання її основних положень і висновків у практичних і теоретичних курсах з граматики, лексикології та стилістики англійської мови, а також у науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти.

Новизна магістерського дослідження визначається його комплексним підходом до вивчення семантико-граматичного класу вигуків як частини мови, компонентів мовленнєвих актів та чинників психологічно-прагматичного впливу.

Структура магістерської роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків та списку використаних джерел.

Повний **обсяг магістерської роботи** становить 90 сторінок, список використаних джерел складає 105 позицій вітчизняних та зарубіжних авторів.

У *вступі* обґрунтовано вибір теми дослідження, актуальність обраної тематики, сформульовано мету та конкретні завдання роботи, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито практичне значення отриманих результатів, вказано інформацію про структуру та обсяг магістерської роботи.

У першому розділі «*Вигуки в граматичній системі сучасної англійської мови*» висвітлено чинні точки зору на частиномовний статус вигуків, наведені класифікації вигуків, які спираються на етимологічний, структурний та семантичний критерій, а також розглянуто проблемні питання, пов'язані з дослідженням вигуків у рамках лінгвопрагматики та теорії мовленнєвих актів.

У другому розділі роботи «*Прагматичне значення вигуків сучасної англійської мови*» розглянуто функціонування вигуків англійської мови у межах

експресивних, директивних та фатичних мовленнєвих актів. Окремо досліджено питання функціонування етикетних вигуків у межах різних мовленнєвих актів.

У *висновках* підсумовуються отримані результати проведеного дослідження і визначаються шляхи подальшого опрацювання порушених у роботі проблем.

ВИСНОВКИ

Вигуки англійської мови неодноразово привертали увагу дослідників з точки зору визначення їх частиномовного статусу. Традиційно виокремилися декілька підходів до визначення цього статусу: 1) вигукам виділяють особливе місце в системі частин мови поза їх поділом на повнозначні й службові; 2) вигуки вважають службовою частиною мови; 3) вигуки вважають повнозначною частиною мови. У нашій роботі ми дотримуємось позиції, згідно якої вигуки можна віднести до частин мови з огляду на сукупність диференційно-інтеграційних ознак семантичного і синтаксичного характеру.

У науковій літературі спостерігається багатоаспектність у фіксуванні основних характеристик вигуків, що відображено у численних класифікаціях цих мовних одиниць. За етимологічним критерієм вигуки подіють на первинні та похідні. За структурним критерієм виокремлюють однослівні та багатослівні вигуки.

Полісемічність вигуків, а також той факт, що надзвичайно широкий спектр емоцій і почуттів, що вони передають, створюються не власне вигуками, а контекстуальним оточенням та відповідною інтонацією зумовлюють різноманітні семантичні класифікації вигуків. Вітчизняні мовознавці виокремлюють емоційні, імперативні, вокативні, одиниці мовного етикету, слова прикликання та відгону тварин і звуконаслідування. Зарубіжні науковці звужують коло, включаючи до семантичних класифікацій експресивні, конативні та фатичні вигуки або ж емоційні, волітивні та когнітивні. Константою в усіх класифікаціях залишаються експресивні або емотивні вигуки.

Наразі науковці фокусують увагу на прагматичній функції вигуків з огляду на те, що під час спілкування адресант намагається здійснити вплив на співрозмовника, висловлюючи при цьому свої власні почуття. Структурна еквівалентність вигуків з висловлюванням уможливорює віднесення вигуків до мовленнєвих актів. У зв'язку з цим спірним питанням виявляється ідентифікація в акті виголошення вигуків трьох основних складників: локуції, іллокуції та

перлокуції. Найбільш дискусійним серед трьох конститутивних параметрів акту виголошення вигуків є наявність/відсутність у них ілокутивної сили. Також неоднозначним є тлумачення використання вигуків у різних типах мовленнєвих актів.

Традиційною вигуки тлумачили як вербальні засоби вираження експресивних мовленнєвих актів. Проте, як свідчать численні дослідження у цій галузі, можливість класифікації вигуків в межах єдиного мовленнєвого акту досить сумнівна. Як свідчать результати нашого дослідження вигуки англійської мови функціонують у межах експресивних, директивних та фатичних мовленнєвих актів.

Емотивні вигуки, виражаючи суб'єктивне ставлення мовця до комунікативної ситуації функціонують у межах експресивних мовленнєвих актів. За допомогою емотивних вигуків мовець експлікує крім узагальненого емотивного фону, також безпосереднє, але завжди суб'єктивне, поняття про емоцію. Відштовхуючись від інтерпретації узагальненого емотивного фону. емотивні вигуки можна умовно розділити на дві групи: 1) вигуки емоційного стану та 2) вигуки емоційної оцінки. Вигуки емоційного стану виражають позитивну або негативну тональність. Позитивна тональність емоційного стану пов'язана з вираженням таких емоцій як: радість (*Wow!*), задоволення (*Oh*), полегшення (*Whew!*) тощо. При негативній тональності емоційного стану вигуки виражають: обурення (*Ha!*), відчай (*Oh dear!*), страждання (*Oh*). Вигуки емоційної оцінки можна розділити на вигуки, що передають позитивне (здивування – *Dear me!*; захоплення – *Wow!*) та негативне емоційно-оцінне ставлення (зловтіха – *Ah-hh!*; огида – *Ugh!*; розчарування – *My God!*). Наразі чіткої та всеосяжної класифікації емотивних вигуків не існує через синонімічну природу більшості емотивних вигуків, як первинних, так і похідних, що передусім спричинено дифузною семантикою, широким спектром емоцій і почуттів, виражених цими мовними одиницями.

Вигуки як вербальні засоби репрезентації директивних мовленнєвих актів привертали увагу як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Так, у науковій

літературі знаходимо різні терміни для позначення цього типу вигуків: конативні вигуки, волітивні вигуки, директивні вигуки, спонукальні вигуки. У цілому, незважаючи на термінологічні варіації, йдеться про вигуки, що виражають волевиявлення, спрямоване на людину або тварину. В англійській мові вигуки, що використовуються в якості **спонукання, команди або оклику тварин** часто відносять до діалектних та регіонально специфічних вигуків, вживаних по відношенню до домашніх тварин або під час полювання. У випадку вживання вигуків «відгону та призиву тварин» адресант покладається на встановлену в певному соціумі конвенцію, відповідно до якої певний локутивний сигнал, за умови його неодноразового повторення, призводить до збігу іллокуції та перлокуції. Група **спонукальних вигуків, спрямованих на людей**, у свою чергу, піддається різноманітним класифікаціям. Майже всім одиницям цього класу притаманне базове значення «Я хочу (я не хочу), щоб ти щось зробив», проте кожна одиниця володіє специфічними відтінками значення.

Основна функція фатичного мовленнєвого акту полягає у регуляції процесу спілкування, який відбувається у три етапи: встановлення контакту, підтримка контакту та завершення контакту. В англійській мові виокремлюють низку вигуків, яким притаманна фатична функція. Для позначення цих вигуків поряд з терміном «фатичні вигуки» науковці послуговуються такими назвами як: «дискурсивні маркери», «реактивні маркери», «дискурсивні частки», «супровідний сигнал». Науковці наголошують на відмінностях між одиницями, які можна класифікувати під загальною назвою «фатичні вигуки» одного боку та на багатофункціональності цих одиниць – з іншого боку. На початковому та кінцевому етапі спілкування здебільшого вживаються етикетні вигуки. Вигуки, що використовуються на етапі підтримання мовленнєвого контакту можуть мати найрізноманітніші функції, від забезпечення прийому повідомлення і підтримання уваги співрозмовника, стимулювання процесу спілкування з боку обох комунікантів, встановлення черговості ролей мовця й слухача, вказівка на те, що слухач сприймати інформацію тощо.

Етикетні вигуки або формули мовленнєвого етикету розділяють на вигуки-привітання; вигуки-привертання уваги; вигуки-заповнювачі пауз; вигуки-прощання; вигуки-вибачення; вигуки-подяки. Через відсутність чітких класифікаційних ознак етикетні вигуки розглядають у межах різних мовленнєвих актів: бехабітиви, експресиви, декларативи, комісиви або директиви. Якщо їх класифікація у межах бехабітивів та експресивів пов'язана з визнанням емотивної функції у етикетних вигуків, то їх віднесення декларативів, комісивів або директивів має протилежне обґрунтування: внаслідок їх регулярного вживання у стереотипних ситуаціях спілкування вони піддаються своєрідній ритуалізації перетворюючись на рутинні, позбавлені емоціонального навантаження етикетні формули. Обґрунтованою видається точка зору згідно з якою етикетні вигуки слід розглядати у межах фатичних мовленнєвих актів. Етикетні вигуки, зокрема ті, що виражають привітання і прощання виконують функцію встановлення підтримання та завершення контакту, а отже беруть участь у реалізації фатичного мовленнєвого акту.

Наразі немає єдиної точки зору щодо віднесення вигуків до того чи іншого мовленнєвого акту. Це зумовлено полісемією, синонімією та дифузною семантикою цих мовних одиниць. Такий стан дослідження прагматичного потенціалу вигуків англійської мови свідчить про необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аполонова Л.А. Директиви у складних мовленнєвих актах. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер. Філологія. 2016. № 25. Том 2. С. 7–9.
2. Аполонова Л.А. Оптимізація перлокутивного ефекту директивних мовленнєвих актів у німецькомовному діалогічному дискурсі: дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Запоріжжя, 2021. 265 с.
3. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. М.: Прогресс, 1965. 416 с.
4. Бацевич Ф. С. Лінгвістична прагматика: спроба обґрунтування проблемного поля та дослідницької одиниці. *Мовознавство*. 2009. № 1. С. 29–37.
5. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
6. Беляева Е.И. Грамматика и прагматика побуждения. Английский язык. Воронеж: ВГУ, 1992. 168 с.
7. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М.: Прогресс, 1974. 448 с.
8. Биценко Т.О. Історична динаміка експресивів негативної емоційності в англійському дискурсі XVI-XX ст. : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2004. 20 с.
9. Болотнікова А. П. Експліцитні та імпліцитні ввічливі перформативні висловлення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2021. № 48. Т. 4. С. 33–36.
10. Буренко Т.М. Когнітивно-прагматичні характеристики мовленнєвого акту вибачення в англійському дискурсі XVI-XXI ст. : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Харків, 2008. 20 с.
11. Вандриес Ж. Язык (лингвистическое введение в историю). Перевод с французского. Серия «Лингвистическое наследие XX века». Изд. 3. URSS. 2004. 408 с.

12. Вежбицкая А. Речевые акты. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 16. М.: Радуга, 1985. С. 251–276.
13. Вежбицкая А. Семантика междометий. *Семантические универсалии и описание языков*. М.: Наука, 1999. С. 611–647.
14. Виноградов В.В. Современный русский язык. Грамматическое учение о слове. Вып. 2. Учпедгиз, 1939. с. 592.
15. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
16. Гаськевич Р. Вигуки в англійській та українській мовах. *Молодь і ринок*. 2014. № 5. С. 113–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_5_27 (дата звернення: 06.09.2022).
17. Гаценко І.О. Класифікація звуконаслідувальних слів за їх семантичними ознаками (на матеріалі англійської мови). *Вісник КДЛУ*. Серія Філологія. 2013. Т. 5. № 1. С. 87–91.
18. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник. Київ : Академія, 2004. 335 с.
19. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. Київ: Наукова думка, 1978. 207 с.
20. Дорошенко А.В. Побудительные речевые акты в косвенных контекста. Логический анализ языка. *Проблемы интенциональных и прагматических контекстов*. М.: Наука, 1989. С. 76–91.
21. Єсперсен О. Філософія граматики. Изд.2. М.: URSS. 2002. 408 с.
22. Ікалюк Л.М. Вигук в англійській мові : діахронія. *Нова філологія*. 2013. № 57. С. 33–37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2013_57_11 (дата звернення: 03.05.2022).
23. Каптюрова О.В. Вигуки сучасної англійської мови (системний та дискурсний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2005. 20 с.

- 24.Карабан В.И. Сложные речевые единицы: прагматика английских асиндетических полипредикативных образований. Киев : Вища школа, 1989. 131 с.
- 25.Коротун Н. Г. Проблема визначення вигуків як частини мови. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. РОЗДІЛ I. Граматична семантика*. 2011. Вип. 3 (ч. 2). С. 50–52.
- 26.Кучер А. С. Теоретичні аспекти дослідження вигуківих нечленованих речень. *Південний архів (філологічні студії)*. Херсон, 2020. Вип. 84. С. 118–124.
- 27.Малярчук О.В. Прагматичні особливості вигуків, як засобів вербалізації емоцій. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 9. С. 96–100.
- 28.Мамушкина С. Ю. Семантика и прагматика междометий в современном английском языке: автореф. дис.... канд. филол. наук: 10.02.04. Самара, 2003. 24 с.
- 29.Маслов Ю.С. Введение в языкознание. Учебник для филологических специальностей вузов. М.: Высш. шк., 1987. 272 с.
- 30.Матюхина Ю. В. Развитие системы фатической метакоммуникации в английском дискурсе XVI – XX ВВ.: автореф. дис... канд. филол. наук: 10.02.04. Харьков, 2004. 21 с.
- 31.Матюхина Ю. В. Социально-психологические аспекты фатической метакоммуникации. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов*. Харків, 2011. № 972. Вип. 67. С. 39–43.
- 32.Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові: Навч. посібник. Київ: КДПІ, 1981. 130 с.
- 33.Мацько Л. Функціонування вигуків у структурі речення. *Українське мовознавство*. 1983. Вип. 11. С. 68–78.
- 34.Мацько Л.І. Семантика вигуків і звуконаслідувань. *Українська мова і література в школі*. 1985. №2. С. 56–62.

- 35.Мельник О. Первинні вигуки як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Мова і культура*. 2013. Вип. 16. Т. 5. С. 196–204.
- 36.Михайлова Л.В. Еволюція директивних мовленнєвих актів в англійській мові: автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2002. 20 с.
- 37.Мудрик Л., Лукашук О. Особливості функціонування етикетних мовленнєвих актів в англійському суспільно-політичному дискурсі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Розділ III. Комунікативна лінгвістика*. 2017. № 3. С.137–142.
- 38.Оршинська Т.З. Комунікативні характеристики емоційних вигуків у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Л. Українки*. 2007. № 3. С. 206–209.
- 39.Остин Дж. Перформативные высказывания. *Три способа пролить чернила: Философские работы*. СПб.: Изд-во «Алетейя»: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2006. С. 262–281.
- 40.Остин Дж. Слово как действие. *Новое в зарубежной лингвистике*. М.: Прогресс, 1986. Вып. 17: Теория речевых актов. С. 22–129.
- 41.Павлик Н. В. Комунікативна та структурно-семантична організація фатичних мовленнєвих актів в англійській та українській мовах (на матеріалі драматичних творів кінця ХІХ – початку ХХ століть): дис... канд. філол. наук : 10.02.17. Київ, 2018. 259 с.
- 42.Павлик Н.В. Фатичні мовленнєві акти завершення контакту у зіставному аспекті. *Science and Education a New Dimension. Philology, III (10)*. 2015. Issue: 47. С. 80–83.
- 43.Пауль Г. Принципы истории языка. М.: Издательство иностранной литературы, 1960. 501 с.
- 44.Петрова О. Б. Каталогизация побудительных речевых актов в лингвистической прагматике. *Вестник ВГУ. Сер. «Лингвистика и межкультурная коммуникация»*. Воронеж, 2008. № 3. С. 124–133.

- 45.Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. 301 с.
- 46.Серл Дж. Р. Классификация иллокутивных актов. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 17 : Теория речевых актов. М., 1986. С. 170–194.
- 47.Серл Дж. Р. Основные понятия исчисления речевых актов. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 18 : Логический анализ естественного языка. М. : Прогресс, 1986. С. 242–263.
- 48.Славова Л. Л. Домінантні мовленнєві акти у складі дискурсу американського та українського політика. *Studia Linguistica*. 2016. Вип. 9. С. 320–325.
- 49.Стахів М. О. Український комунікативний етикет : навчально-методичний посібник. Київ : Знання, 2008. 245 с.
- 50.Сусов И. П. Лингвистическая прагматика. Вінниця: Нова Книга, 2009. 272 с.
- 51.Тамбовцева О. Б. Вербальні та кінетичні способи передачі емоційної інформації в міжособистісному спілкуванні. *Вісник Університету*. 2010. № 25. С. 128–131.
- 52.Теньер Л. Основы структурного синтаксиса. М.: Прогресс, 1988. 656 с.
- 53.Фролова І. Є. Стратегія конфронтації в англomовному дискурсі : монографія. Харків: Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. 2009. 344 с.
- 54.Шевцова А. К., Стамбровская В. В. Прагматические особенности междометий в английском языке. *Актуальные проблемы преподавания иностранных языков в высшей школе Республики Беларусь*. 2014. 96–100.
- 55.Шевченко И. С. Дискурс как когнитивно-коммуникативный феномен: монография. Харьков : Константа, 2005. 356 с.
- 56.Шевченко И. С. Историческая динамика прагматики предложения: английское вопросительное предложение 16-20 вв. : монография. Харьков : Константа, 1998. 168 с.
- 57.Шевченко І.С. Мовленнєвий акт і дискурс в когнітивно-прагматичному та історичному ракурсі. *Переклад у наукових дослідженнях представників*

- Харківської школи* : кол. монографія. Вінниця : Нова книга, 2013. С. 117–134.
58. Шкапенко Т. М. Основы интеракционально-прагматической теории междометия. Калининград: Изд-во БФУ им. И. Канта, 2017. 167 с.
59. Шкапенко Т. М. К проблеме перформативности междометий. *Вестник Брянского госуниверситета. Серия Языкознание*. 2016 (2). С. 219–222.
60. Ameika F. The meaning of phatic and conative interjections. *Journal of Pragmatics*. № 18. 1992. P. 245–271.
61. Ameika F. Interjections: The Universal Yet Neglected Part of Speech. *Journal of Pragmatics*. № 18. 1992. P. 101–118.
62. Bach K., Harnisch R. M. Linguistic communication and speech acts. London : MIT Press, 1979. 327 p.
63. Borchmann S. Non-spontaneous and communicative emotive interjections – ecological pragmatic observations. *Scandinavian Studies in Language*, 2019. Iss. 10(1). P. 7–40.
64. Cini C. L'interpellation : interjections et appellatifs. Une approche contrastive italien/français. *L'interpellation*. № 8. 2010. P. 1–16. URL: <https://journals.openedition.org/corela/716> (дата звернення: 19.08.2022).
65. Clancy P., Thompson S., Suzuki R., Tao H. The conversational use of reactive tokens in English, Japanese, and Mandarin. *Journal of Pragmatics*. 1996. № 26. P. 355–387.
66. Cruz P. M. Might Interjections Encode Concepts? More questions than answers. *Lodz Papers in Pragmatics*. 2009. Vol. 5, Is. 2. P. 241–270.
67. Cuenca M. J. Defining the indefinable? Interjections. *Syntaxis*. 2000. No 3. P. 29–44.
68. Fischer K. Towards an understanding of the spectrum of approaches to discourse particles: introduction to the volume. *Approaches to discourse particles*. 2006. P. 1–20.
69. Fries Ch. The structure of English. New York: Harcourt Brace, 1952. 304 p.

70. Ghiga G. The phatic function of communication in Romanian business negotiations. *Synergy*. 2008. № 2. P. 124–140.
71. Goddard C. Interjections and Emotion (with Special Reference to “Surprise” and “Disgust”). *Emotion Review*. 2014. № 6 (1). P. 53–63. URL: <https://doi.org/10.1177/1754073913491843> (дата звернення: 11.07.2022).
72. Goffman E. *Forms of Talk*. Oxford: Blackwell. 1981.
73. Goffman E. Replies and Responses. *Language in Society*. 1975. Vol. 5. P. 257–313.
74. Isacenko A.V. On the conative function of language. *A Prague Schoolreader in linguistics*. Bloomington: Indiana University Press, 1964. P. 88–97.
75. Jefferson G. Notes on a systematic deployment of the acknowledgement tokens “yeah” and “Mmhm”. *Papers in Linguistics*. 1984. Vol. 17. P. 197–216.
76. Jovanović V. Ž. The form, position and meaning of interjections in English. *Facta Universitatis. Series: Linguistics and Literature*. 2004. Vol. 3. No 1. P. 17–28.
77. Kendon A. Some functions of gaze direction in social interaction. *Acta psychologica*. 1967. Vol. 26. P. 22–63.
78. Leech G. The distribution and function of vocatives in American and British English conversation. *Out of Corpora. Studies in Honour of Stig Johansson. Eds. Hilde Hasselgard and Signe Oksefjell*. Amsterdam: Rodopi, 1999. P. 107–118.
79. Lukács B. One-word interjections as discourse markers in female and male speakers’ academic talk: a case study based on the Michigan corpus of academic English. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Filologiczna. Studia Anglica Resoviensia*. Vol. 15(2), 2018. P. 135–144.
80. Orestrom B. Turn-taking in English conversation. *Lund Studies in English*. Lund: Gleerup, 1983. 195 p.
81. Padilla Cruz M. Might interjections encode concepts? More questions than answers. *Lodz Papers in Pragmatics*. 2009. 5.2. P. 241–270.

82. Padilla Cruz M. Towards an Alternative Relevance-Theoretic Approach to Interjections. *International Review of Pragmatics*, 2009. Iss. 1. P. 182–206.
83. Petrishcheva N. Discourse Functions of Phatic Interjections in the English, Russian and Japanese Languages (with special focus on English). A dissertation submitted in partial satisfaction of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Linguistics, 2006. 241 p.
84. Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. *A University Grammar of English*. London: Longman, 1979. 391 p.
85. Sander T. Expressive (Rede-) Handlungen. *Divinatio. Studia Culturologica Seires*. 2003. № 18. P. 7–34
86. Schiffrin D. *Discourse Markers*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 364 p.
87. Svartvik, J., Leech, G. *A communicative Grammar of English*. 3rd edition. Routledge, 2003. 304 p.
88. Tanjung N., Zainil Y., Wahyuni D. The analysis of types and functions of interjections used in webtoon digital comic. *E-Journal of English Language and Literature*. 2020. Vol. 9. No. 1. P. 98–107.
89. Weigand E. *Sprache als Dialog Sprechakttaxonomie und kommunikative Grammatik*. Tübingen, 1989. 368 S.
90. Wharton T. Interjection, language, and the showing/saying continuum. *Pragmatics and Cognition*. 2003. № 11. P. 39–91.
91. Wierzbicka A. The semantics of interjection. *Journal of Pragmatics*. 1992. Vol. 18. P. 159–192.
92. Wilkins D. P. Interjections as deictics. *Journal of Pragmatics*. 1992. № 18. P. 119–158.
93. Wunderlich D. *Studien zur Sprechakttheorie*. Fr./M.: Suhrkamp, 1976. 416 S.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

94. Cambridge Dictionaries Online. URL: <http://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 12.08.22).
95. Collins English Dictionary. URL: <http://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 27.06.22).
96. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <http://www.ldoceonline.com/> (дата звернення: 03.09.22).
97. Macmillan dictionary <https://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 03.09.22).
98. Oxford English Dictionary. URL: <https://en.oxforddictionaries.com> (дата звернення: 01.10.22).
99. Oxford Learners Dictionary. URL: <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (дата звернення: 01.10.22).
100. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=55505 (дата звернення: 18.05.22).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

101. Grisham J. A Time to Kill. URL: <https://readsnovelonline.com/bk/chapter/6759> (дата звернення: 10.06.2022).
102. Jerome K. Jerome. Three men in a boat (to say nothing of the dog). URL: <https://www.gutenberg.org/files/308/308-h/308-h.htm> (дата звернення: 27.06.2022).
103. Roth V. Insurgent. URL: [http://www.studynovels.com/Book/BookDetail?bid=1475&name=Insurgent%20\(Divergent%202\)](http://www.studynovels.com/Book/BookDetail?bid=1475&name=Insurgent%20(Divergent%202)) (дата звернення: 13.05.2022).
104. Sheley K. When the Future Meets the Past. URL: <http://www.kristensheley.com/bttf/dino.html> (дата звернення: 18.05.22).
105. The Quote Garden. Quotations for Goodbyes. <https://www.quote garden.com/goodbye.html> (дата звернення: 14.06.2022).